

Własność intelektualna

dr Joanna Sitko

Katedra Organizacji Przedsiębiorstwa
Wydziału Zarządzania
Politechniki Lubelskiej

j.sitko@pollub.pl

www.kop.pollub.pl – ogłoszenia, materiały
Konsultacje - pok. 232

Literatura polecana:

1. J. Sieńczyło-Chlabicz, *Prawo własności intelektualnej*, seria akademicka, Wolters Kluwer 2015
2. Nowińska, U. Promińska, K. Szczepanowska - Kozłowska, *Własność przemysłowa i jej ochrona*, wyd.4., LexisNexis 2014
3. A. Pyrża (red.), *Poradnik wynalazcy*, Urząd Patentowy RP, Warszawa 2017.
4. J. Barta, R. Markiewicz, *Prawo autorskie i prawa pokrewne*, wyd. 7, Wolters Kluwer 2017.
5. J. Chwalba, *Utwór architektoniczny jako przedmiot prawa autorskiego*, Wolters Kluwer 2018

akty prawne z zakresu własności intelektualnej

- **ustawa - Prawo własności przemysłowej** z 30.06.2000 r. (tekst jedn.: Dz.U. 2017 r., poz. 776),
- **ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych** z 04.02.1994 r. (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1191)
- **Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji** z 16.04.1993 r. (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 419)
- **Rozp. Prezesa RM w sprawie dokonywania i rozpatrywania zgłoszeń wynalazków i wzorów użytkowych.** z 17.09.2001 r. (Dz.U. z 2001 r., Nr 102, poz. 1119)
- **Rozp. Prezesa RM w sprawie dokonywania i rozpatrywania zgłoszeń znaków towarowych** z 8.12.2016 (Dz.U. 2016 r., poz. 2053)

Dostęp do aktów prawnych w Internecie

- www.prawo.sejm.gov.pl
- www.uprp.pl (Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej), zakładka „AKTY PRAWNE”
- <http://eur-lex.europa.eu> (prawo Unii Europejskiej)
- www.curia.europa.eu (orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Sądu UE)

Tytuł przedmiotu: Ochrona własności intelektualnej / przemysłowej

Własność:

Jest to najszersze prawo do rzeczy. Właściciel względem rzeczy ma uprawnienia do jej:

- posiadania (*ius possidendi*),
- używania (*ius utendi*),
- pobierania korzyści (*ius fruendi*),
- zużycia (*ius abutendi*) i
- rozporządzania (*ius disponendi*).

- Granicami korzystania z rzeczy są przepisy ustaw, zasady współżycia społecznego i społeczno – gospodarcze przeznaczenie danej własności.

Pojęcie własności intelektualnej

- własność intelektualna = bezwzględne (skuteczne przeciwko każdej osobie) prawa podmiotowe na **dobrach niematerialnych**, np. prawo patentowe, prawo autorskie
- dobra niematerialne = dobra, które nie posiadają postaci materialnej, są wytworem ludzkiego intelektu
- dobra niematerialne ≠ rzeczy (przedmioty materialne)

Dobra niematerialne istnieją niezależnie od rzeczy, które są dla nich jedynie nośnikami umożliwiającymi ich poznanie i korzystanie z nich (np. książka dla utworu literackiego, konkretny egzemplarz towaru dla znaku towarowego).

kategorie dóbr niematerialnych

- **utwory** (w rozumieniu prawa autorskiego)
- **oznaczenia** (znaki towarowe, oznaczenia geograficzne, oznaczenia przedsiębiorstw, firmy przedsiębiorców)
- **rozwiązania** (wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, topografie układów scalonych, know-how, nowe odmiany roślin)

Własność intelektualna

- **utwory**
(dobra chronione przez prawo autorskie)
- **Własność przemysłowa**
(pozostałe ww. dobra)
 - wynalazki,
 - wzory użytkowe,
 - wzory przemysłowe,
 - znaki towarowe,
 - oznaczenia geograficzne,
 - topografie układów scalonych
 - oznaczenia przedsiębiorstw,
 - firmy przedsiębiorców

własność przemysłowa

- Termin wprowadzony przez konwencję paryską z 1883 r. o Ochronie własności przemysłowej
- W ujęciu konwencji **własność przemysłowa** jest zbiorczym pojęciem obejmującym tę grupę dóbr niematerialnych, których rola i znaczenie ujawniają się w szeroko rozumianym przemyśle, tj. we wszystkich dziedzinach działalności gospodarczej, bez względu na to, czy dobra te powstały jako rezultat twórczego wysiłku umysłu ludzkiego, czy też są jedynie nośnikami określonych informacji wykorzystywanych na rynku dla pozyskiwania klientów.

Wynalazek, Patent na wynalazek

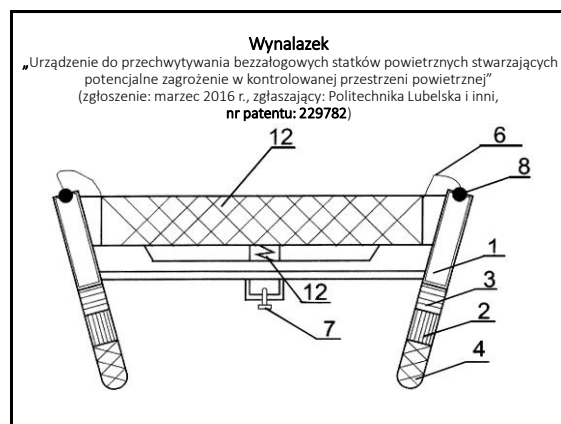
Patenty są udzielane - bez względu na dziedzinę techniki - **na wynalazki**, które są:

- nowe,
- posiadają poziom wynalazczy i
- nadają się do przemysłowego stosowania

Czas trwania patentu wynosi **20 lat** od daty dokonania zgłoszenia wynalazku w Urzędzie Patentowym

Wynalazek, Patent na wynalazek

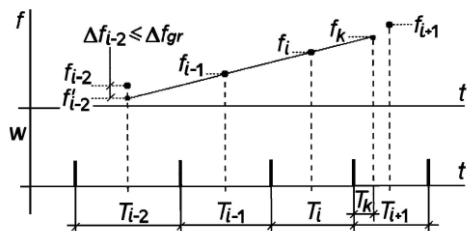
- **Skutek uzyskania patentu** – nabycie prawa wyłącznego korzystania z wynalazku w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
- **Zakres przedmiotowy patentu** określają zastrzeżenia patentowe, zawarte w opisie patentowym. Opis wynalazku i rysunki mogą służyć do wykładni zastrzeżeń patentowych.

Wynalazek

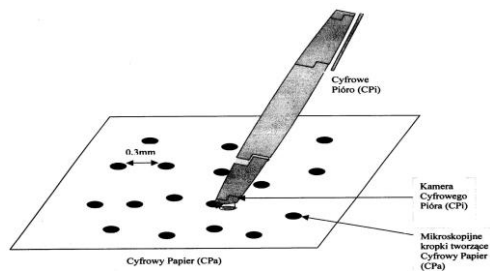
Sposób cyfrowego pomiaru chwilowej częstotliwości sygnału impulsowego

(zgłoszenie 2007 r., zgłaszający – Politechnika Gdańska)

Wynalazek

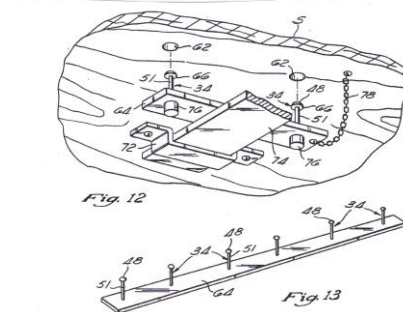
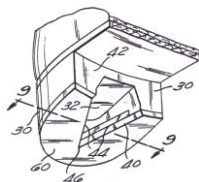
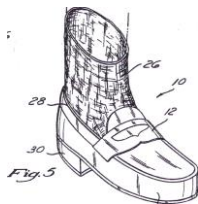
Sposób i system cyfrowego i automatycznego wprowadzania danych o przesyłkach kurierskich DiPost (zgłoszenie 2005 r., zgłaszający Witold Witkowski)

Wynalazek

sposób oraz urządzenie do stwarzania iluzji braku grawitacji

(Patent amerykański uzyskany w 1993 r., zgłaszający: Michael Jackson)

Wzór użytkowy, prawo ochronne na wzór użytkowy

Wzorem użytkowym jest:

- nowe i
- użyteczne
- **rozwiązanie o charakterze technicznym**,
- dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

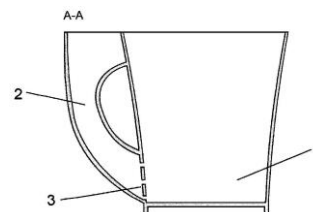
Czas trwania prawa ochronnego: **10 lat** od daty dokonania zgłoszenia wzoru w UP

Skutek uzyskania prawa ochronnego - uprawniony nabywa prawo wyłącznego korzystania ze wzoru użytkowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

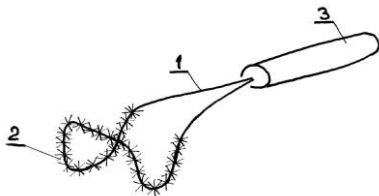
Wzór użytkowy

„Doniczka ze zbiorniczkiem na wodę”
zgłaszający: Politechnika Lubelska
zgłoszenie: 2012 r., nr prawa: 067451

Istotą doniczki ze zbiorniczkiem na wodę posiadającej pojemnik do sadzenia roślin jest to, że **pojemnik (1)** do sadzenia roślin ma z boku **zbiorniczek (2)** przymocowany w dolnej części pojemnika, zaś na ścianie pomiędzy pojemnikiem do sadzenia roślin a zbiorniczkiem znajdują się **otwory (3)**.

Wzór użytkowy „Szczotka ustępowa krótka” (zgłoszenie 1994 r., nr prawa: 56351)

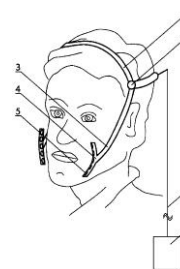
Istotą wzoru jest specjalne ukształtowanie szczotki, umożliwiające mycie części kolnierzowej miski ustępowej. Szczotkę stanowi konstrukcja przestrzenna (1), wykonana ze szczotki (2) skręconej z drutu i włosia sztucznego, zamocowana w rękojeści (3).

Wzór użytkowy

„Urządzenie do zabezpieczenia przed wdychaniem aerozoli i bioaerozoli”

(zgłoszenie: 2015 r., zgłaszający: Politechnika Lubelska, nr prawa: 070002)

Istotą urządzenia jest to, że składa się z **modułu** wytwarzającego nadciśnienie powietrza, który połączony jest przewodem elastycznym z kanałem przepływu powietrza zamocowanym uchylnie za pomocą zawiasu do **opaski nagłowa**, który połączony jest z dyszami wylotowymi powietrza wyposażonymi w otwory umożliwiające laminarny wypływ powietrza do strefy najbliższego otoczenia nosa i ust użytkownika. Moduł wytwarzający nadciśnienie posiada **oczyszczacz powietrza**.

Wzór przemysłowy, prawo z rejestracji na wzór przemysłowy

Wzorem przemysłowym jest:

- nowa i
- posiadająca indywidualny charakter
- **postać wytworu lub jego części,**
- nadana mu w szczególności przez cechy linii, konturów, kształtów, kolorystykę, strukturę lub materiał wytworu oraz przez jego ornamentację.

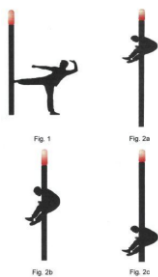
Wzór przemysłowy, prawo z rejestracji na wzór przemysłowy

- **Skutek uzyskania prawa z rejestracji wzoru przemysłowego** - uprawniony nabywa prawo wyłącznego korzystania z wzoru przemysłowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
- Prawa z rejestr. wzoru udziela się na **25 lat** od daty dokonania zgłoszenia w UP, podzielone na 5-letnie okresy

Wzór przemysłowy

„Lampa”

(zgłoszenie: 2013 r., Politechnika Lubelska, Rp. 20433)

Wzór przemysłowy

„samochód”

(zgłoszenie 2004 r. na rzecz Honda Motor Co., Ltd.)

Wzór przemysłowy

„opakowanie na żelazko”

(zgłoszenie 2015 r., Politechnika Lubelska, Rp 21881)

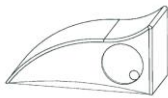

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Wzór przemysłowy

„Plansza do gry”

(zgłoszenie 2013 r., Politechnika Lubelska, Rp. 24314)

Plansza do gry przeznaczona do prowadzenia rozgrywek, pomiędzy graczami, związanych ze znajomością historii miasta Lublina

Znak towarowy,**prawo ochronne na znak towarowy ®**

Znakiem towarowym może być każde oznaczenie, które:

- można przedstawić w **sposób graficzny** i
- nadaje się do **odróżniania towarów** jednego przedsiębiorstwa od towarów innego przedsiębiorstwa.
- **Skutek uzyskania prawa ochronnego na znak towarowy** – uprawniony nabywa prawo wyłącznego używania znaku towarowego w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
- Czas trwania prawa ochronnego na znak towarowy wynosi **10 lat** od daty zgłoszenia znaku towarowego w UP

Znaki towarowe

ZTUE: 1116318 kl.29-42

ZTUE: 140277

Zgłoszony dla wszystkich klas

R: 264384 kl.41-42

R: 180040 kl.41-42

oznaczenie geograficzne**zwykłe**

wskazuje na pochodzenie towaru z danego obszaru geograficznego

(ochrona: UZNK)

kwalifikowane

- wskazuje na pochodzenie towaru z danego obszaru geograficznego
 - jest nośnikiem informacji o tym, że towar posiada szczególne cechy, które zawdzięcza właściwościom danego obszaru geograficznego
- (ochrona: UZNK, UPWP, rozporządzenia Rady EWG)

Oznaczenie geograficzne, prawo z rejestracji na oznaczenie geograficzne

Oznaczeniami geograficznymi, w rozumieniu ustawy, są:

- oznaczenia słowne
- odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do nazwy miejsca, miejscowości, regionu lub kraju (teren), które identyfikują towar jako pochodzący z tego terenu,
- jeżeli określona jakość, dobra opinia lub inne cechy towaru są przypisywane przede wszystkim pochodzeniu geograficznemu tego towaru.

Ochrona oznaczenia geograficznego jest **beztymczasowa** i trwa od dnia dokonania wpisu do rejestru oznaczeń geograficznych, prowadzonego przez Urząd Patentowy.

oznaczenie geograficzne:

bezpośrednie pośrednie

- Bordeaux
- oscypek,
- Tokaj
- żentycza

Prawo z rejestracji na oznaczenie geograficzne:

udzielane jest na wniosek:

- organizacji upoważnionej do reprezentowania interesów producentów, działająca na danym terenie lub
- organu administracji rządowej lub samorządu terytorialnego, właściwego ze względu na teren, do którego odnosi się oznaczenie geograficzne.

Osobie, której towary spełniają warunki korzystania z oznaczenia geograficznego, przysługuje prawo jego używania w obrocie.

Topografia układu scalonego, prawo z rejestracji na topografię układu scalonego

topografia układu scalonego - rozwiązanie polegające na przestrzennym, wyrażonym w dowolny sposób, rozplanowaniu elementów, z których co najmniej jeden jest elementem aktywnym, oraz wszystkich lub części połączeń układu scalonego.

Topografia układu scalonego, prawo z rejestracji na topografię układu scalonego

- **Skutek uzyskania prawa ochronnego na znak towarowy** – uprawniony nabywa prawo wyłącznego korzystania z topografii w sposób zarobkowy lub zawodowy na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
- **Ochrona topografii ustaje po 10 latach** od końca roku kalendarzowego, w którym topografia lub układ scalony zawierający taką topografię był wprowadzony do obrotu, lub końca roku kalendarzowego, w którym dokonano zgłoszenia topografii w Urzędzie Patentowym, w zależności od tego, który z tych terminów upływa wcześniej.

Topografie układów scalonych (przykłady)

- **Sterownik dla cyfrowych telefonów bezprzewodowych**, zgłoszenie 1993 r., zgłaszający: Advanced Micro Devices, Inc., Kategoria i numer ochrony: SCA: 1
- **Procesor szyfrujący**, zgłoszenie 1998, Instytut Technologii Elektronowej, SCA 2
- **Pojemnościowy czujnik przyspieszenia**, zgłoszenie 1999 r., SCA 4